

Φόρμα Αποτύπωσης Σχεδίου Δράσης

Σχολική Μονάδα: ΕΕΕΕΚ ΣΗΤΕΙΑ - 3241010

Σχολικό Έτος: 2025 - 2026

Ημερομηνία Εξαγωγής: 25/06/2026

Σχολική Μονάδα: ΕΕΕΕΚ ΣΗΤΕΙΑ - 3241010

Στόχος Βελτίωσης:

Στόχος της φετινής χρονιάς είναι η ενεργή συμμετοχή των γονέων στη σχολική κοινότητα. Μέσα από διάυλους επικοινωνίας, δράσεις ενημέρωσης και συνεργασίας, επιδιώκεται η αλληλοϋποστήριξη σχολείου και οικογένειας, καθώς και η ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ των γονέων. Κεντρικός σκοπός είναι η ενδυνάμωση των παιδιών μέσω της θετικής συμβολής των οικογενειών και η ουσιαστική ένταξή τους στη σχολική κοινότητα.

Σχέδιο Δράσης: Ενίσχυση διαύλων επικοινωνίας σχολείου και οικογένειας

Αξονας: Σχέσεις σχολείου - οικογένειας

Συντονιστής Δράσης: ΠΑΣΧΑΛΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ

A. Σχεδιασμός της Δράσης

Αναγκαιότητα - Στόχοι

Η οικογένεια και το σχολείο αποτελούν δύο θεμελιώδεις κοινωνικούς τομείς που διαμορφώνουν τη μαθησιακή, κοινωνική και συναισθηματική εξέλιξη των παιδιών. Η συνεργασία τους θεωρείται κρίσιμη, καθώς επιτρέπει τη σφαιρική κατανόηση των αναγκών των μαθητών και ενισχύει την αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η αναγνώριση των οικογενειακών χαρακτηριστικών και ιδιαιτεροτήτων επιτρέπει στο σχολείο να προσαρμόζει κατάλληλα τις παιδαγωγικές παρεμβάσεις, προωθώντας μια ολιστική και συνεκτική προσέγγιση απέναντι στο παιδί.

Η συστηματική συνεργασία σχολείου και οικογένειας συμβάλλει στη δημιουργία ενός υποστηρικτικού πλαισίου που ενισχύει τη μαθησιακή πορεία των παιδιών. Έρευνες δείχνουν ότι οι μαθητές των οποίων οι οικογένειες εμπλέκονται ενεργά στη σχολική ζωή εμφανίζουν υψηλότερα επίπεδα σχολικής επίδοσης και θετικότερη στάση απέναντι στη μάθηση (Σταυρίδου, 2015). Σε ειδικά σχολικά πλαίσια, όπως τα ΕΕΕΕΚ, η συνεργασία αυτή αποκτά ιδιαίτερη σημασία, καθώς η μάθηση δεν περιορίζεται στα ακαδημαϊκά επιτεύγματα, αλλά επεκτείνεται στην ανάπτυξη δεξιοτήτων αυτοεξυπηρέτησης και αυτονομίας. Επιπλέον, η συνεργατική σχέση εκπαιδευτικών και γονιών ενισχύει το αίσθημα ασφάλειας του παιδιού και προάγει την έγκαιρη αναγνώριση και αντιμετώπιση δυσκολιών. Η ύπαρξη κοινού πλαισίου αναφοράς και συντονισμένων παρεμβάσεων, συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη διαχείριση εκπαιδευτικών και ψυχοκοινωνικών προκλήσεων.

Αυτό που παρατηρήθηκε λοιπόν στο ΕΕΕΕΚ της Σητείας, ύστερα από ατομικές συνεδρίες με γονείς, από την κοινωνική λειτουργό και τη ψυχολόγο του σχολείου, είναι πως δεν υπάρχει μέχρι τώρα ενεργή συμμετοχή των οικογενειών στη σχολική κοινότητα. Επομένως, βασικός στόχος της τρέχουσας σχολικής χρονιάς είναι η ενίσχυση της ενεργούς εμπλοκής των οικογενειών, η ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης και η διαμόρφωση μιας συνεργατικής σχολικής κοινότητας.

Ενέργειες & χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

Η ανάπτυξη αποτελεσματικών συνεργασιών μεταξύ σχολείου και οικογένειας αποτελεί θεμελιώδη παράγοντα για τη μαθησιακή και ψυχοκοινωνική εξέλιξη των μαθητών, ιδιαίτερα σε δομές ειδικής αγωγής, όπου η εξατομίκευση των παρεμβάσεων και η ενεργός συμμετοχή των γονέων διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο. Πρωταρχική ενέργεια προς αυτή την κατεύθυνση είναι η θεσμοθέτηση συστηματικής και οργανωμένης επικοινωνίας. Στο σχολείο έχει ήδη υλοποιηθεί ενιαίο πρόγραμμα επικοινωνίας, στο πλαίσιο του οποίου οι εκπαιδευτικοί διαθέτουν συγκεκριμένες ημέρες και ώρες για συναντήσεις με τους γονείς. Η ρύθμιση αυτή αποσκοπεί στη διευκόλυνση της άμεσης ανατροφοδότησης και στη διαχείριση θεμάτων που αφορούν την πρόοδο ή τις ανάγκες των μαθητών. Επιπλέον, η αξιοποίηση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ενισχύει την άμεση και αξιόπιστη ενημέρωση των οικογενειών σχετικά με εγκυκλίους, αλλαγές στο πρόγραμμα και άλλες ανακοινώσεις, επιτρέποντας μια συνεχή ροή πληροφόρησης. Παρά τα υφιστάμενα αυτά μέσα, καθίσταται αναγκαία η περαιτέρω ενεργοποίηση των γονιών, προκειμένου η επικοινωνία να αποκτήσει πιο ουσιαστική και αμφίδρομη μορφή.

Μια δεύτερη ουσιαστική ενέργεια αφορά τη συμμετοχή των γονιών στον σχεδιασμό, τη διαμόρφωση και την παρακολούθηση των εξατομικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων (ΕΠΕ). Η συνεργασία αυτή επιτρέπει τον από κοινού καθορισμό ρεαλιστικών στόχων που εστιάζουν όχι μόνο στη γνωστική ανάπτυξη, αλλά και στην ενίσχυση της αυτονομίας και της κοινωνικοποίησης των μαθητών. Η τακτική αξιολόγηση της επίτευξης των στόχων και η παροχή ανατροφοδότησης συντελούν στη συνέπεια μεταξύ σχολικού και οικογενειακού περιβάλλοντος, ενισχύοντας τη συνοχή των παρεμβάσεων.

Στο πλαίσιο της εμβάθυνσης αυτής της συνεργασίας, κατά τη φετινή σχολική χρονιά προγραμματίζεται η ενεργός εμπλοκή των γονιών εντός των εργαστηρίων των μαθητών. Η δράση αυτή αποσκοπεί στη γνωριμία των γονιών με τις παιδαγωγικές πρακτικές που εφαρμόζονται στο σχολείο και στη δυνατότητα μεταφοράς τους στο σπίτι. Πολλοί γονείς έχουν εκφράσει αβεβαιότητα σχετικά με το πώς μπορούν να διδάξουν συγκεκριμένες δεξιότητες στα παιδιά τους, γεγονός που οδηγεί συχνά σε μειωμένη προσπάθεια. Η συμμετοχή τους στα εργαστήρια, από τον Ιανουάριο έως τον Ιούνιο, στοχεύει στην άμβλυνση αυτής της δυσκολίας και στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησής τους.

Επιπρόσθετα, έχουν προγραμματιστεί συναντήσεις όλων των γονιών εντός σχολικού ωραρίου, με στόχο την καλλιέργεια θετικού κλίματος, την ενίσχυση της ομαδικότητας και τη δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης. Η πρώτη συνάντηση, τον Δεκέμβριο, περιλαμβάνει δραστηριότητες γνωριμίας και κοινό παιχνίδι, ενώ η δεύτερη, τον Ιανουάριο, αφορά τη συνεργατική παρασκευή βασιλόπιτας στο εργαστήριο μαγειρικής και τη συμμετοχή σε ομαδικές δραστηριότητες που ενισχύουν το αίσθημα του ανήκειν. Τον Απρίλιο, στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Αυτισμού, θα πραγματοποιηθεί δράση ευαισθητοποίησης με κεντρικούς ομιλητές γονείς μαθητών με αυτισμό, απευθυνόμενη σε γονείς τυπικής ανάπτυξης, προκειμένου να αναδειχθούν τα βιώματα και οι εμπειρίες τους και να ενισχυθεί η αποδοχή της διαφορετικότητας.

Τέλος, θα δημιουργηθεί ομάδα γονέων με τη στήριξη της κοινωνικής λειτουργού και της ψυχολόγου, με στόχο την εκπαίδευση σε δεξιότητες, την ενδυνάμωση του γονεϊκού ρόλου και την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης. Η ομάδα δηλαδή θα έχει εκπαιδευτικό ρόλο και σε περίπτωση που χρήζει κάποιος γονιός περαιτέρω εμβάθυνση θα συνίσταται και ατομική συνεδρία.

Πόροι - μέσα - ερευνητικά εργαλεία

Η υλοποίηση των δράσεων θα επιτευχθεί από τους εκπαιδευτικούς του σχολείου, το εκπαιδευτικό προσωπικό (ΕΕΠ) και το υποστηρικτικό προσωπικό (ΕΒΠ).

Η υλικοτεχνική υποδομή θα περιοριστεί αποκλειστικά στον εξοπλισμό που μπορεί να παρέχει το σχολείο (υπολογιστές, γραφική ύλη, υλικά μαγειρικής)

Κριτήρια επιτυχίας της Δράσης

Η επιτυχία μιας οργανωμένης δράσης συνεργασίας σχολείου-οικογένειας αξιολογείται μέσα από ένα σύνολο ποιοτικών και ποσοτικών δεικτών που αποτυπώνουν την αυξημένη συμμετοχή, τη βελτίωση της επικοινωνίας και τον θετικό αντίκτυπο στη μαθησιακή και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών. Αρχικά η ενίσχυση της συμμετοχής των γονιών μπορεί να επιτευχθεί μέσω της αύξησης του ποσοστού συμμετοχής στις συναντήσεις, τις ενημερώσεις και τις δράσεις. Αν υπάρχει σταθερή παρουσία γονιών στη συμβουλευτική ομάδα ή στα εργαστήρια και γενικότερα αν υπάρχει ποιοτική συμμετοχή, δηλαδή ενεργός διάλογος, προτάσεις και ανατροφοδότηση.

Διαδικασίες αξιολόγησης της Δράσης

Η ικανοποίηση των γονιών και του εκπαιδευτικού προσωπικού μπορεί να αξιολογηθεί μέσω ερωτηματολογίων ή συνεντεύξεων. Μπορούν δηλαδή να μελετηθούν οι αντιλήψεις των γονιών για το κλίμα εμπιστοσύνης, σεβασμού και συνεργατικότητας. Οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για την ανταπόκριση και τη συνέργεια των οικογενειών. Οι αντιλήψεις των γονιών, γενικότερα για τη λειτουργία της σχολικής μονάδας, με σκοπό τη μελλοντική εξέλιξη του σχολείου.

Ανατροφοδότηση - Προτάσεις Σ.Ε.

Ανατροφοδότηση - Προτάσεις Βελτίωσης

από τον Σύμβουλο Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης Π.Ε. Λασιθίου

Το παρόν Σχέδιο Δράσης του ΕΕΕΕΚ Σητείας αποτυπώνει με σαφήνεια, παιδαγωγική ευαισθησία και ρεαλιστικό προσανατολισμό τη βούληση της σχολικής μονάδας να ενισχύσει ουσιαστικά και όχι τυπικά τη συνεργασία σχολείου και οικογένειας. Η επιλογή του συγκεκριμένου άξονα παρέμβασης κρίνεται απολύτως τεκμηριωμένη, καθώς ανταποκρίνεται σε πραγματικές, καταγεγραμμένες ανάγκες της σχολικής κοινότητας και εδράζεται σε δεδομένα που προέκυψαν από συστηματική παρατήρηση, ατομικές συνεδρίες και συνεργασία με το επιστημονικό προσωπικό του σχολείου (κοινωνική λειτουργό και ψυχολόγο). Ιδιαίτερα θετική αξιολογείται η σαφής ανάδειξη της απουσίας ενεργού γονεϊκής εμπλοκής ως αφετηριακού προβλήματος και όχι ως δεδομένου ή αμετάβλητου χαρακτηριστικού. Η αναγνώριση αυτή καταδεικνύει επαγγελματική ωριμότητα, αναστοχαστική διάθεση και βαθιά κατανόηση της πολυπλοκότητας των οικογενειακών δυναμικών στο πλαίσιο της ειδικής αγωγής. Το Σχέδιο Δράσης δεν προσεγγίζει τους γονείς με όρους ελλείμματος ή ευθύνης, αλλά με όρους ενδυνάμωσης, υποστήριξης και συμπερίληψης, στοιχείο που συνάδει πλήρως με τις σύγχρονες παιδαγωγικές και ψυχοκοινωνικές προσεγγίσεις.

Ως ιδιαίτερα εύστοχη κρίνεται η επιλογή των στόχων, οι οποίοι διατυπώνονται με σαφήνεια, ρεαλισμό και παιδοκεντρικό προσανατολισμό. Η ενίσχυση της εμπιστοσύνης μεταξύ σχολείου και οικογένειας, η ενεργοποίηση των γονιών ως ισότιμων συνεργατών στην εκπαιδευτική διαδικασία και η δημιουργία μιας συνεκτικής σχολικής κοινότητας αποτελούν στόχους ουσίας και όχι απλής συμμόρφωσης με διοικητικές απαιτήσεις. Η σύνδεση των στόχων με την καθημερινή σχολική πρακτική, τα εξατομικευμένα προγράμματα και τη λειτουργία των εργαστηρίων προσδίδει στο Σχέδιο λειτουργικό χαρακτήρα και αυξάνει σημαντικά τις πιθανότητες επιτυχούς υλοποίησής του.

Οι προβλεπόμενες ενέργειες και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης παρουσιάζουν υψηλό βαθμό οργάνωσης και παιδαγωγικής συνέπειας. Η θεσμοθέτηση συγκεκριμένων ωρών επικοινωνίας, η αξιοποίηση ψηφιακών μέσων, αλλά και η σταδιακή μετάβαση από την απλή ενημέρωση στη βιωματική συμμετοχή των γονιών, αποτυπώνουν

μια εξελικτική πορεία συνεργασίας που σέβεται τους ρυθμούς και τις δυνατότητες των οικογενειών. Ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η πρόβλεψη συμμετοχής των γονιών στα εργαστήρια, καθώς η πρακτική αυτή γεφυρώνει το χάσμα μεταξύ σχολικού και οικογενειακού πλαισίου και ενισχύει τη γενίκευση των δεξιοτήτων των μαθητών στο σπίτι και στην κοινότητα. Αξιοσημείωτη είναι επίσης η πρόβλεψη συλλογικών δράσεων γονέων, οι οποίες υπερβαίνουν το ατομικό επίπεδο επικοινωνίας και δημιουργούν συνθήκες κοινωνικής συνοχής, αλληλοϋποστήριξης και ανταλλαγής εμπειριών. Η δημιουργία ομάδας γονέων με την επιστημονική υποστήριξη της κοινωνικής λειτουργού και της ψυχολόγου αποτελεί εξαιρετική πρακτική, καθώς συμβάλλει όχι μόνο στην ενδυνάμωση του γονεϊκού ρόλου, αλλά και στη μείωση του αισθήματος απομόνωσης που συχνά βιώνουν οικογένειες παιδιών με αναπηρία.

Ως πρόταση περαιτέρω βελτίωσης, θα μπορούσε να εξεταστεί η πιο ρητή σύνδεση των δράσεων συνεργασίας με συγκεκριμένους δείκτες μαθητικής εξέλιξης, όπως η βελτίωση δεξιοτήτων αυτονομίας, επικοινωνίας ή κοινωνικής αλληλεπίδρασης, ώστε να καταστεί ακόμη πιο εμφανής η παιδαγωγική προστιθέμενη αξία της γονεϊκής εμπλοκής. Επιπλέον, θα μπορούσε να προβλεφθεί η σταδιακή ανάληψη πρωτοβουλιών από τους ίδιους τους γονείς (π.χ. συν-οργάνωση δράσεων, μικρές εισηγήσεις, ανταλλαγή καλών πρακτικών), ενισχύοντας περαιτέρω το αίσθημα του «ανήκειν» στη σχολική κοινότητα. Σε επίπεδο αξιολόγησης, οι προβλεπόμενες διαδικασίες κρίνονται επαρκείς και λειτουργικές. Η χρήση ερωτηματολογίων, συνεντεύξεων και ποιοτικής ανατροφοδότησης επιτρέπει την αποτύπωση τόσο αντικειμενικών όσο και υποκειμενικών δεδομένων, στοιχείο ιδιαίτερα σημαντικό σε παρεμβάσεις που αφορούν σχέσεις, στάσεις και αντιλήψεις. Θα μπορούσε συμπληρωματικά να προβλεφθεί η τήρηση σύντομων αναστοχαστικών σημειώσεων από τους εκπαιδευτικούς, ώστε να καταγράφεται η εξέλιξη της συνεργασίας σε βάθος χρόνου και να ενισχύεται η κουλτούρα επαγγελματικού αναστοχασμού.

Συνολικά, το Σχέδιο Δράσης του ΕΕΕΕΚ Σητείας χαρακτηρίζεται από παιδαγωγική πληρότητα, επιστημονική επάρκεια και ουσιαστική κατανόηση των αναγκών της σχολικής κοινότητας. Αποτελεί ένα αξιόλογο παράδειγμα καλής πρακτικής στον χώρο της ειδικής αγωγής και δύναται να λειτουργήσει ως πρότυπο για αντίστοιχες παρεμβάσεις και σε άλλες σχολικές μονάδες της περιφερειακής ενότητας Λασιθίου. Η συνέπεια στην υλοποίηση, η συνεχής ανατροφοδότηση και η διατήρηση της συνεργατικής φιλοσοφίας αναμένεται να συμβάλουν καθοριστικά στη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης και στην ενδυνάμωση όλων των εμπλεκόμενων μελών της σχολικής κοινότητας.

B. Υλοποίηση της Δράσης

Περιγραφή

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, το ΕΕΕΕΚ Σητείας ανέπτυξε και υλοποίησε πλήθος δράσεων με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας και της επικοινωνίας σχολείου και οικογένειας. Μία από τις σημαντικότερες δράσεις αποτέλεσε η δημιουργία της Ομάδας Γονέων, η οποία πραγματοποιούνταν συστηματικά κάθε Παρασκευή εντός του σχολικού ωραρίου. Η ομάδα, όπως είχε προβλεφθεί και στον αρχικό προγραμματισμό, είχε εκπαιδευτικό και προληπτικό χαρακτήρα και όχι θεραπευτικό. Κατά την πρώτη συνάντηση πραγματοποιήθηκε η γνωριμία των μελών και διαμορφώθηκε το «συμβόλαιο» της ομάδας, με στόχους και κανόνες που τέθηκαν από τους ίδιους τους γονείς. Σε επίπεδο πρόληψης συζητήθηκαν θέματα όπως: η διαχείριση των έντονων συναισθημάτων των παιδιών και τρόποι αποφυγής συγκρούσεων μέσα στην οικογένεια, συμπεριφορές των γονιών που επηρεάζουν αρνητικά τα παιδιά, έπειτα από ατομικές συναντήσεις με τους μαθητές, κατά τις οποίες καταγράφηκαν συμπεριφορές που οι ίδιοι ανέφεραν ότι τους ενοχλούν ιδιαίτερα και συζητήθηκε και η έκθεση των παιδιών στις θόβες, οι πρακτικές που μπορούν να υιοθετήσουν οι γονείς για τη μείωσή της, καθώς και εναλλακτικές δραστηριότητες που μπορούν να προταθούν στα παιδιά. Ταυτόχρονα αναπτύχθηκαν θέματα όπως ο σχολικός εκφοβισμός (bullying) και η γονική εξουθένωση (burnout), αναγνωρίζοντας τις πολλαπλές απαιτήσεις και τους διαφορετικούς ρόλους που καλούνται να διαχειριστούν οι γονείς.

Στο πλαίσιο της ενημέρωσης και υποστήριξης της ομάδας γονέων πραγματοποιήθηκαν επιμορφωτικές δράσεις, ξεκινώντας με τη διαδικασία πιστοποίησης ποσοστού αναπηρίας μέσω του ΚΕΠΑ. Η ανάγκη αυτή προέκυψε λόγω της πλήρους ψηφιοποίησης της διαδικασίας, η οποία ήταν άγνωστη στους περισσότερους γονείς.

Παράλληλα, έγινε ενημέρωση σχετικά και με την Κάρτα Αναπηρίας, μια νέα παροχή για τα άτομα με αναπηρία. Η ενημέρωση πραγματοποιήθηκε από την κοινωνική λειτουργό του σχολείου. Ωστόσο, λόγω του μεγάλου αριθμού ερωτημάτων που προέκυψαν, προσκλήθηκε σε μεταγενέστερο χρόνο η κοινωνική λειτουργός του Κέντρου Κοινότητας Σητείας, η οποία πραγματοποίησε ομιλία και συζήτηση αποκλειστικά για θέματα κοινωνικών παροχών. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε ενημερωτική συνάντηση με θέμα την εργασιακή αποκατάσταση ατόμων με ΔΑΦ. Συγκεκριμένα, η κοινωνική λειτουργός του σχολείου ήρθε σε επαφή με Εξειδικευμένο Γραφείο Υποστηριζόμενης Απασχόλησης (ΕΓΥΑ) για άτομα με ΔΑΦ, το οποίο παρέχει ολοκληρωμένη υποστήριξη, καθοδήγηση και διασύνδεση με την αγορά εργασίας για άτομα μέσης και υψηλής λειτουργικότητας που επιθυμούν να εργαστούν. Στους γονείς διανεμήθηκαν ενημερωτικά φυλλάδια και τα απαραίτητα στοιχεία επικοινωνίας, ώστε όσοι ενδιαφέρονται να μπορέσουν να απευθυνθούν στη συγκεκριμένη δομή.

Παράλληλα, διαπιστώθηκε η ανάγκη των γονιών για προσωπικό χρόνο και κοινωνική υποστήριξη. Για τον λόγο αυτό, μία φορά τον μήνα οι συναντήσεις της ομάδας πραγματοποιούνταν εκτός σχολικής μονάδας, σε χώρο εστίασης της πόλης. Στόχος αυτών των συναντήσεων ήταν η κοινωνικοποίηση και η χαλαρή επικοινωνία μεταξύ των γονιών. Οι συναντήσεις αυτές λειτούργησαν ως ένας σταθερός δίαυλος επικοινωνίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας, προσφέροντας ευκαιρίες ανταλλαγής απόψεων, προβληματισμών και καλών πρακτικών.

Όσον αφορά την συμμετοχή των γονιών στις δράσεις του σχολείου, υπήρξε σημαντική η παρουσία τους στις σχολικές γιορτές. Ιδιαίτερα για τη χριστουγεννιάτικη γιορτή, ο Σύλλογος Διδασκόντων αποφάσισε να υλοποιηθεί μια βιωματική γιορτή, με ενεργή συμμετοχή γονιών και μαθητών. Όλοι μαζί τραγούδησαν τα χριστουγεννιάτικα κάλαντα, παρασκεύασαν γλυκίσματα και δημιούργησαν στολίδια και ευχετήριες κάρτες. Η δράση αυτή ενίσχυσε τη συνεργασία όλων των μελών της σχολικής κοινότητας και προσέφερε στα παιδιά πολύτιμες εμπειρίες δημιουργικής έκφρασης μαζί με τις οικογένειές τους. Πριν από τις γιορτές των Χριστουγέννων πραγματοποιήθηκε επίσης χριστουγεννιάτικο bazaar, στο οποίο οι μαθητές δημιούργησαν και παρουσίασαν τα δικά τους προϊόντα. Την ημέρα της εκδήλωσης οι γονείς παρευρέθηκαν στην κεντρική πλατεία της Σητείας, στηρίζοντας ενεργά την προσπάθεια των παιδιών. Αντίστοιχα, κατά τον εορτασμό της Τσικνοπέμπτης, μια μητέρα ενός μαθητή επισκέφθηκε το σχολείο και με τη συμμετοχή ομάδας μαθητών, παρασκεύασε μωζαϊκό. Η δράση αυτή προώθησε τη βιωματική μάθηση και την ενεργό εμπλοκή των γονιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Γενικότερα, οι γονείς στήριζαν έμπρακτα την καθημερινότητα των μαθητών, προσφέροντας φρούτα για τα διαλείμματα και ελαιόλαδο για το εργαστήριο μαγειρικής.

Σε ατομικό επίπεδο πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με γονείς με στόχο την παρακολούθηση και τη συνδιαμόρφωση των Εξατομικευμένων Προγραμμάτων Εκπαίδευσης (ΕΠΕ). Αναγνωρίζοντας τις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε μαθητή, σχεδιάστηκαν εξατομικευμένες παρεμβάσεις που εστίαζαν κυρίως στην κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη και την αυτονομία. Στο πλαίσιο αυτό, ορισμένοι μαθητές, συμμετείχαν σε εξωδιδασκτικές δραστηριότητες. Οι δράσεις περιλάμβαναν επισκέψεις σε τοπικές δομές και καταστήματα, με στόχο την κοινωνικοποίηση, την εξοικείωση με τη διαδικασία αναζήτησης και αγοράς προϊόντων, καθώς και την ανάπτυξη δεξιοτήτων καθημερινής ζωής και τήρησης κανόνων συμπεριφοράς σε δημόσιους χώρους. Οι γονείς συνέβαλαν ουσιαστικά στην υλοποίηση των δράσεων αυτών, με σκοπό τη συνέχισή τους και στο οικογενειακό περιβάλλον.

Τέλος, οι γονείς συμμετείχαν και στο εργαστήριο μαγειρικής του σχολείου, προκειμένου να παρακολουθήσουν τον τρόπο με τον οποίο η εκπαιδευτικός καθοδηγεί τους μαθητές στην εκτέλεση καθημερινών δραστηριοτήτων (μαγείρεμα, άπλωμα ρούχων). Στόχος της δράσης ήταν να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των γονιών στις δυνατότητες των παιδιών τους και να υποστηριχθεί η ανάπτυξη της ανεξαρτησίας τους σε ζητήματα καθημερινής διαβίωσης. Όπως χαρακτηριστικά ανέφεραν αρκετοί γονείς, παρότι αναγνωρίζουν ότι τα παιδιά διαθέτουν τις απαραίτητες ικανότητες, συχνά δυσκολεύονται να βρουν τον κατάλληλο τρόπο καθοδήγησης και υποστήριξής τους. Η συνεργασία λοιπόν σχολείου και οικογένειας αποτέλεσε σημαντικότατο ρόλο στην εξέλιξη των παιδιών.

Γ. Αποτίμηση της Δράσης

Αλλαγές σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό (εφόσον υπήρξαν)

Η υλοποίηση της δράσης ακολούθησε σε γενικές γραμμές τον αρχικό σχεδιασμό, ωστόσο προέκυψαν ορισμένες προσαρμογές με βάση τις ανάγκες που αναδείχθηκαν κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Η σημαντικότερη

διαφοροποίηση αφορούσε την έκταση και τη συχνότητα λειτουργίας της Ομάδας Γονέων, η οποία τελικά υλοποιήθηκε σε συστηματική εβδομαδιαία βάση καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους και ανέπτυξε θεματολογία ευρύτερη από αυτή που είχε αρχικά προβλεφθεί.

Επιπλέον, προέκυψε η ανάγκη διοργάνωσης πρόσθετων ενημερωτικών συναντήσεων με εξωτερικούς φορείς και επαγγελματίες, οι οποίες δεν περιλαμβάνονταν στον αρχικό σχεδιασμό. Ειδικότερα, πραγματοποιήθηκαν ενημερώσεις σχετικά με τη διαδικασία πιστοποίησης αναπηρίας μέσω του ΚΕΠΑ, την Κάρτα Αναπηρίας, τις κοινωνικές παροχές και τις δυνατότητες εργασιακής αποκατάστασης ατόμων με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ), ανταποκρινόμενες σε ανάγκες που εξέφρασαν οι ίδιοι οι γονείς.

Παράλληλα, οι μηνιαίες συναντήσεις κοινωνικοποίησης των γονέων εκτός σχολικού χώρου αποτέλεσαν μία επιπλέον πρακτική που δεν είχε προβλεφθεί αρχικά, αλλά υιοθετήθηκε προκειμένου να ενισχυθούν οι μεταξύ τους σχέσεις, η αλληλοϋποστήριξη και η ανάπτυξη ενός δικτύου επικοινωνίας μεταξύ των οικογενειών.

Αντίθετα, ορισμένες δράσεις που είχαν αρχικά σχεδιαστεί δεν υλοποιήθηκαν ακριβώς με τη μορφή που είχε προβλεφθεί, καθώς προσαρμόστηκαν στις δυνατότητες συμμετοχής των γονιών και στις ανάγκες της σχολικής κοινότητας. Οι αλλαγές αυτές δεν επηρέασαν αρνητικά την πορεία της δράσης, αντίθετα συνέβαλαν στην καλύτερη ανταπόκριση, στις πραγματικές ανάγκες των οικογενειών και στην αποτελεσματικότερη επίτευξη των στόχων που είχαν τεθεί.

Αποτελέσματα της Δράσης

Η υλοποίηση των δράσεων είχε θετικά αποτελέσματα τόσο στη συνεργασία σχολείου και οικογένειας όσο και στη συνολική λειτουργία της σχολικής κοινότητας. Βασικότερο ρόλο αποτέλεσε η ενίσχυση της επικοινωνίας και της αλληλεπίδρασης μεταξύ γονιών και σχολείου, καθώς δημιουργήθηκαν περισσότεροι δίαυλοι επικοινωνίας και αυξήθηκαν οι ευκαιρίες ουσιαστικής συνεργασίας.

Η λειτουργία της Ομάδας Γονέων συνέβαλε σημαντικά στην ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης, αλληλοϋποστήριξης και ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ των οικογενειών. Οι γονείς είχαν τη δυνατότητα να ενημερωθούν για ζητήματα που αφορούν την ανατροφή και υποστήριξη των παιδιών τους, να εκφράσουν προβληματισμούς και να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με κοινωνικές παροχές, υπηρεσίες υποστήριξης και προοπτικές επαγγελματικής αποκατάστασης των παιδιών τους.

Παράλληλα, αυξήθηκε η συμμετοχή των γονιών στις δράσεις του σχολείου. Η παρουσία τους σε σχολικές γιορτές, εργαστήρια, και εκπαιδευτικές δραστηριότητες ενίσχυσε το αίσθημα του ανήκειν στη σχολική κοινότητα και καλλιέργησε ένα κλίμα συνεργασίας και συλλογικότητας. Ιδιαίτερα σημαντική ήταν η ενεργός εμπλοκή τους σε βιωματικές δραστηριότητες, οι οποίες τους έδωσαν τη δυνατότητα να γνωρίσουν καλύτερα τις δυνατότητες των παιδιών τους και τις παιδαγωγικές πρακτικές που εφαρμόζονται στο σχολείο.

Σε επίπεδο μαθητών, παρατηρήθηκε μεγαλύτερη κατάκτηση των στόχων που τέθηκαν από το σχολείο λόγω της ουσιαστικότερης συνεργασίας οικογένειας και εκπαιδευτικών, όσον αφορά την ανάπτυξη δεξιοτήτων αυτονομίας, κοινωνικοποίησης και καθημερινής διαβίωσης. Παράλληλα, οι γονείς ανέπτυξαν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στις δυνατότητες των παιδιών τους ενισχύοντας τη διάθεση να υποστηρίξουν αντίστοιχες πρακτικές και στο σπίτι.

Συνολικά, η δράση συνέβαλε στη δημιουργία μιας πιο ανοιχτής, συνεργατικής και υποστηρικτικής σχολικής κοινότητας, όπου σχολείο και οικογένεια λειτούργησαν ως συνεργαζόμενοι φορείς με κοινό στόχο την πολύπλευρη ανάπτυξη των μαθητών.

Βαθμός επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί

4 = Πλήρως

Παράμετροι που διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων

Καθοριστικό παράγοντα για την επίτευξη των στόχων της δράσης αποτέλεσε η θετική στάση και η διάθεση συνεργασίας που ανέπτυξαν σταδιακά οι γονείς με τη σχολική μονάδα. Η συστηματική επικοινωνία, η αμοιβαία εμπιστοσύνη και η δημιουργία ενός κλίματος αποδοχής και σεβασμού συνέβαλαν σημαντικά στην ενεργό συμμετοχή τους στις δράσεις και στις πρωτοβουλίες του σχολείου.

Ιδιαίτερα σημαντική υπήρξε η λειτουργία της Ομάδας Γονέων, η οποία προσέφερε έναν ασφαλή χώρο έκφρασης, ανταλλαγής εμπειριών και αλληλοϋποστήριξης. Η τακτική διεξαγωγή των συναντήσεων συνέβαλε στη διατήρηση της επαφής με τις οικογένειες και στην ενίσχυση του αισθήματος συμμετοχής τους στη σχολική κοινότητα.

Παράλληλα, η στενή συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών, ΕΕΠ και ΕΒΠ διευκόλυνε τον συντονισμό των δράσεων και την αποτελεσματική ανταπόκριση στις ανάγκες των μαθητών και των οικογενειών τους. Η διεπιστημονική προσέγγιση επέτρεψε την ολιστική αντιμετώπιση ζητημάτων που αφορούσαν τόσο την εκπαιδευτική όσο και την κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη των μαθητών.

Επιπλέον, η σύνδεση των δράσεων με τις πραγματικές ανάγκες των γονιών αποτέλεσε βασικό στοιχείο επιτυχίας. Η επιλογή θεμάτων που αφορούσαν την καθημερινότητα των οικογενειών, τις κοινωνικές παροχές, τη διαχείριση συμπεριφορών, τη γονεϊκή ενδυνάμωση και τις προοπτικές των παιδιών μετά την αποφοίτηση ενίσχυσε το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή τους.

Τέλος, η ενεργός εμπλοκή των γονιών σε σχολικές εκδηλώσεις, εργαστήρια, εξωδιδασκτικές δραστηριότητες και εκδρομές συνέβαλε στη δημιουργία ισχυρότερων δεσμών μεταξύ σχολείου και οικογένειας. Η δυνατότητα να παρακολουθήσουν και να συμμετάσχουν στις μαθησιακές διαδικασίες των παιδιών τους ενίσχυσε την εμπιστοσύνη τους προς το έργο του σχολείου και υποστήριξε την επίτευξη των στόχων της δράσης.

Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν

Κατά την υλοποίηση της δράσης παρουσιάστηκαν ορισμένες δυσκολίες, οι οποίες σχετίζονταν κυρίως με τις αυξημένες υποχρεώσεις και τον περιορισμένο χρόνο των γονιών. Παρότι υπήρξε γενικά θετική ανταπόκριση στις δράσεις του σχολείου, δεν ήταν πάντοτε εφικτή η σταθερή συμμετοχή όλων των γονέων στις συναντήσεις της Ομάδας Γονέων ή στις προγραμματισμένες δραστηριότητες, λόγω επαγγελματικών, οικογενειακών ή μεταφορικών δυσκολιών.

Επιπλέον, κατά την έναρξη της δράσης παρατηρήθηκε επιφυλακτικότητα από το σύνολο των γονιών ως προς τη συμμετοχή τους σε ομαδικές συναντήσεις και την έκφραση προσωπικών εμπειριών και προβληματισμών. Η ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης και η ενεργή εμπλοκή τους απαιτούσε χρόνο, συνέπεια και συστηματική ευθάρρυνση από το προσωπικό του σχολείου.

Μια ακόμη δυσκολία αφορούσε τη διαφορετικότητα των αναγκών, των προσδοκιών και του μορφωτικού επιπέδου των οικογενειών, γεγονός που απαιτούσε ευελιξία στον σχεδιασμό των συναντήσεων και προσαρμογή της θεματολογίας ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των συμμετεχόντων. Παράλληλα, η ανάγκη παροχής εξατομικευμένης υποστήριξης σε ορισμένες περιπτώσεις ξεπερνούσε τα όρια και τους στόχους της ομάδας, καθιστώντας αναγκαία την πραγματοποίηση ατομικών συναντήσεων και παραπομπών σε κατάλληλες υπηρεσίες, όπου αυτό κρίθηκε απαραίτητο.

Τέλος, οι περιορισμοί που σχετίζονται με τον διαθέσιμο χρόνο του προσωπικού και τις πολλαπλές υποχρεώσεις της σχολικής μονάδας δυσχέραναν σε ορισμένες περιπτώσεις την οργάνωση επιπλέον δράσεων και συνεργασιών. Παρά τις δυσκολίες αυτές, η συνολική πορεία της δράσης υπήρξε ιδιαίτερα θετική και οι προκλήσεις αντιμετωπίστηκαν μέσα από τη συνεργασία, την ευελιξία και τη συνεχή επικοινωνία μεταξύ σχολείου και οικογένειας.

Υλικό που παρήχθη ή αξιοποιήθηκε

Κατά την υλοποίηση των δράσεων αξιοποιήθηκε και παρήχθη ποικίλο ενημερωτικό και εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο υποστήριξε τόσο τη λειτουργία της Ομάδας Γονέων όσο και τη γενικότερη συνεργασία σχολείου και οικογένειας. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιήθηκαν παρουσιάσεις, ενημερωτικά φυλλάδια και έντυπο υλικό σχετικά με θέματα γονεϊκότητας και διαχείρισης συμπεριφοράς.

Παράλληλα, διανεμήθηκε ενημερωτικό υλικό που αφορούσε τη διαδικασία πιστοποίησης αναπηρίας μέσω του ΚΕΠΑ, την Κάρτα Αναπηρίας, καθώς και τις διαθέσιμες κοινωνικές παροχές και υπηρεσίες υποστήριξης για άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους. Επιπλέον, αξιοποιήθηκαν ενημερωτικά φυλλάδια και στοιχεία επικοινωνίας φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της υποστηριζόμενης απασχόλησης ατόμων με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ).

Στο πλαίσιο των σχολικών δράσεων και εκδηλώσεων παρήχθη δημιουργικό υλικό από τους μαθητές με τη συμβολή των εκπαιδευτικών και των γονέων, όπως χριστουγεννιάτικα στολίδια, ευχετήριες κάρτες, προϊόντα για το χριστουγεννιάτικο bazaar και υλικό που αξιοποιήθηκε στις δραστηριότητες των εργαστηρίων. Παράλληλα, τηρήθηκαν πρακτικά συναντήσεων, καταγραφές θεμάτων και παρατηρήσεων, καθώς και υλικό τεκμηρίωσης των δράσεων (φωτογραφικό υλικό, ανακοινώσεις και προσκλήσεις), το οποίο συνέβαλε στην παρακολούθηση και αξιολόγηση της δράσης.

Το σύνολο του υλικού λειτούργησε υποστηρικτικά στην επίτευξη των στόχων της δράσης και αποτελεί χρήσιμο πόρο για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση αντίστοιχων παρεμβάσεων στο μέλλον.

Επιμορφώσεις που τυχόν υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Στο πλαίσιο των δράσεων δεν πραγματοποιήθηκαν οργανωμένες επιμορφώσεις που να απευθύνονται αποκλειστικά στο εκπαιδευτικό προσωπικό. Ωστόσο, υλοποιήθηκαν σημαντικές ενημερωτικές και εκπαιδευτικές παρεμβάσεις προς τους γονείς, οι οποίες συνέβαλαν στην ενδυνάμωση του γονεϊκού ρόλου και στην αποτελεσματικότερη συνεργασία τους με το σχολείο.

Ειδικότερα, μέσα από τη λειτουργία της Ομάδας Γονέων αναπτύχθηκαν θεματικές ενότητες που αφορούσαν τη διαχείριση έντονων συναισθημάτων των παιδιών, την πρόληψη και διαχείριση συγκρούσεων στην οικογένεια, τη μείωση της υπερβολικής χρήσης οθονών, τον σχολικό εκφοβισμό και τη γονεϊκή εξουθένωση (burnout). Οι συναντήσεις είχαν κυρίως βιωματικό και συμβουλευτικό χαρακτήρα, δίνοντας τη δυνατότητα στους γονείς να ανταλλάξουν εμπειρίες, προβληματισμούς και καλές πρακτικές.

Παράλληλα, πραγματοποιήθηκαν εξειδικευμένες ενημερωτικές συναντήσεις σχετικά με τη διαδικασία πιστοποίησης αναπηρίας μέσω του ΚΕΠΑ και την Κάρτα Αναπηρίας, με στόχο την έγκυρη πληροφόρηση των οικογενειών για ζητήματα που επηρεάζουν άμεσα την καθημερινότητά τους. Επιπλέον, σε συνεργασία με την κοινωνική λειτουργό του Κέντρου Κοινότητας Σητείας, υλοποιήθηκε ενημέρωση σχετικά με κοινωνικές παροχές και υποστηρικτικές υπηρεσίες που μπορούν να αξιοποιήσουν οι οικογένειες.

Τέλος, πραγματοποιήθηκε ενημερωτική συνάντηση σχετικά με την εργασιακή αποκατάσταση ατόμων με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ), κατά την οποία παρουσιάστηκαν δυνατότητες υποστηριζόμενης απασχόλησης και διαθέσιμες υπηρεσίες διασύνδεσης με την αγορά εργασίας. Οι δράσεις αυτές λειτούργησαν υποστηρικτικά για τις οικογένειες και συνέβαλαν στην ενίσχυση της συνεργασίας και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ σχολείου και οικογένειας.

Προτάσεις για αξιοποίηση των πρακτικών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Οι πρακτικές που αναπτύχθηκαν κατά την υλοποίηση των δράσεων μπορούν να αξιοποιηθούν ως σταθερές διαδικασίες λειτουργίας της σχολικής μονάδας, συμβάλλοντας στη διατήρηση και περαιτέρω ενίσχυση της συνεργασίας σχολείου και οικογένειας. Η συστηματική λειτουργία της Ομάδας Γονέων μπορεί να αποτελέσει μια μόνιμη δομή υποστήριξης και ενημέρωσης των οικογενειών, προσφέροντας χώρο για ανταλλαγή εμπειριών, έκφραση προβληματισμών και ενδυνάμωση του γονεϊκού ρόλου.

Οι διαδικασίες συνδιαμόρφωσης και παρακολούθησης των Εξατομικευμένων Προγραμμάτων Εκπαίδευσης (ΕΠΕ)

μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν ως καλή πρακτική, ενισχύοντας τη συμμετοχή των γονέων στη λήψη αποφάσεων που αφορούν την εκπαιδευτική πορεία των παιδιών τους. Η συστηματική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ σχολείου και οικογένειας συμβάλλει στη συνέπεια των παρεμβάσεων και στη γενίκευση των δεξιοτήτων των μαθητών σε διαφορετικά περιβάλλοντα.

Τέλος, προτείνεται η καταγραφή και διάχυση των καλών πρακτικών που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια των δράσεων, μέσω συναντήσεων με άλλες σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής. Με τον τρόπο αυτό, η εμπειρία και η τεχνογνωσία που αποκτήθηκαν μπορούν να αξιοποιηθούν ευρύτερα, συμβάλλοντας στη βελτίωση της συνεργασίας σχολείου και οικογένειας και σε άλλες εκπαιδευτικές κοινότητες.

Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις στο πλαίσιο της δράσης

Η υλοποίηση των δράσεων ανέδειξε την ανάγκη συνέχισης της επιμόρφωσης του εκπαιδευτικού προσωπικού σε ζητήματα που αφορούν τη συνεργασία σχολείου και οικογένειας, καθώς η ανάπτυξη αποτελεσματικών σχέσεων επικοινωνίας και εμπιστοσύνης αποτελεί βασική προϋπόθεση για την υποστήριξη των μαθητών. Προτείνεται η διοργάνωση επιμορφωτικών δράσεων σχετικά με τεχνικές συμβουλευτικής γονέων, διαχείριση δύσκολων συζητήσεων, ενίσχυση της ενεργού συμμετοχής των οικογενειών στη σχολική ζωή και ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας μεταξύ διεπιστημονικών ομάδων και γονέων.

Παράλληλα, κρίνεται χρήσιμη η επιμόρφωση σε θέματα που αφορούν τη μετάβαση των μαθητών με αναπηρία στην ενήλικη ζωή, την υποστηριζόμενη διαβίωση, την επαγγελματική αποκατάσταση και τα σύγχρονα πλαίσια κοινωνικής ένταξης. Η ενημέρωση για τις διαθέσιμες κοινωνικές παροχές, τις διαδικασίες πιστοποίησης αναπηρίας και τα δίκτυα υποστήριξης μπορεί επίσης να ενισχύσει τον συμβουλευτικό ρόλο των επαγγελματιών του σχολείου προς τις οικογένειες.

Επιπλέον, προτείνεται η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και των μελών του ΕΕΠ σε θέματα ψυχικής υγείας γονέων και φροντιστών, γονεϊκής εξουθένωσης (burnout), διαχείρισης άγχους και ενδυνάμωσης οικογενειών που μεγαλώνουν παιδιά με αναπηρία. Η κατανόηση των αναγκών και των δυσκολιών των οικογενειών μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη πιο στοχευμένων και αποτελεσματικών παρεμβάσεων.

Τέλος, θα ήταν ιδιαίτερα ωφέλιμη η επιμόρφωση σε σύγχρονες πρακτικές οικογενειοκεντρικής προσέγγισης και συμμετοχικού σχεδιασμού των Εξατομικευμένων Προγραμμάτων Εκπαίδευσης (ΕΠΕ), ώστε να ενισχυθεί ακόμη περισσότερο η ενεργός εμπλοκή των γονέων στη μαθησιακή και κοινωνική εξέλιξη των παιδιών τους.

Προτάσεις για συνέχιση της Δράσης/ για νέες Δράσεις το επόμενο έτος

Η θετική ανταπόκριση των γονέων και τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την υλοποίηση της δράσης αναδεικνύουν την ανάγκη συνέχισης και περαιτέρω ενίσχυσης των πρωτοβουλιών που προάγουν τη συνεργασία σχολείου και οικογένειας. Για το επόμενο σχολικό έτος προτείνεται η διατήρηση και η συστηματική λειτουργία της Ομάδας Γονέων, με θεματικές ενότητες που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τους προβληματισμούς των οικογενειών. Παράλληλα, κρίνεται σημαντική η ενίσχυση του συμβουλευτικού και ενημερωτικού χαρακτήρα της ομάδας μέσω συνεργασιών με εξωτερικούς φορείς και ειδικούς επαγγελματίες.

Προτείνεται ταυτόχρονα, η συμμετοχή των γονέων στα εργαστήρια και στις δραστηριότητες του σχολείου, με στόχο τη μεταφορά πρακτικών δεξιοτήτων στο οικογενειακό περιβάλλον και την ενίσχυση της αυτονομίας των μαθητών. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα αποτελούσαν οι κοινές δράσεις γονέων και μαθητών που αφορούν δεξιότητες καθημερινής διαβίωσης, επαγγελματικό προσανατολισμό και κοινωνική ένταξη.

Παράλληλα, συνιστάται η διοργάνωση θεματικών εργαστηρίων και επιμορφωτικών συναντήσεων για ζητήματα όπως η μετάβαση των μαθητών στην ενήλικη ζωή, η εργασιακή αποκατάσταση, η ψυχική ανθεκτικότητα των γονιών και η διαχείριση του άγχους της φροντίδας. Η ανάπτυξη δικτύων συνεργασίας με τοπικούς φορείς, υπηρεσίες και επαγγελματίες της κοινότητας μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην υποστήριξη των οικογενειών και στη διεύρυνση των διαθέσιμων ευκαιριών για τους μαθητές.

Τέλος, προτείνεται η δημιουργία ενός πιο οργανωμένου πλαισίου συμμετοχής των γονέων στον σχεδιασμό και την αξιολόγηση δράσεων της σχολικής μονάδας, ώστε να ενισχυθεί περαιτέρω το αίσθημα του ανήκειν και της

συνυπευθυνότητας. Η συνέχιση της προσπάθειας αυτής αναμένεται να συμβάλει στη διατήρηση ενός κλίματος εμπιστοσύνης, συνεργασίας και αμοιβαίας υποστήριξης, προς όφελος των μαθητών, των οικογενειών και της ευρύτερης σχολικής κοινότητας.